

2025/2587

16.12.2025

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΚΕΠΠΑ) 2025/2587 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 15ης Δεκεμβρίου 2025

προς υποστήριξη της Υπηρεσίας Διεκπεραίωσης της Νοτιοανατολικής και Ανατολικής Ευρώπης για τον έλεγχο των φορητών όπλων και του ελαφρού οπλισμού (SEESAC) για την εφαρμογή του περιφερειακού χάρτη πορείας για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης όπλων στα Δυτικά Βαλκάνια και προς υποστήριξη των δραστηριοτήτων αφοπλισμού και ελέγχου των όπλων στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ευρώπη

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 28 παράγραφος 1 και το άρθρο 31 παράγραφος 1,
Έχοντας υπόψη την πρόταση του Υπατού Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας,
Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 19 Νοεμβρίου 2018 το Συμβούλιο ενέκρινε τη στρατηγική της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους, με τίτλο «Ασφαλέστερη οπλοκατοχή για την προστασία των πολιτών» («στρατηγική της ΕΕ κατά των SALW»), η οποία παρέχει τις κατευθυντήριες γραμμές για τη δράση της Ένωσης στον τομέα των φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW). Η στρατηγική της ΕΕ για τα SALW αναφέρει ότι η Ένωση δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην περιφερειακή συνεργασία ως αποτελεσματικό μέσο ελέγχου των φορητών όπλων. Στη στρατηγική της ΕΕ για τα SALW τα Δυτικά Βαλκάνια επισημαίνονται ως περιοχή προτεραιότητας για στήριξη.
- (2) Στις 17 Μαΐου 2018, στη σύνοδο κορυφής Ένωσης-Δυτικών Βαλκανίων στη Σόφια, οι ηγέτες της Ένωσης συμφώνησαν στη Δήλωση της Σόφιας, με την οποία ευθυγραμμίζονται οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων και η οποία περιλαμβάνει δέσμευση να βελτιώσουν σημαντικά την επιχειρησιακή συνεργασία για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος σε τομείς προτεραιότητας, όπως τα πυροβόλα όπλα, τα ναρκωτικά, η παράνομη διακίνηση μεταναστών και η εμπορία ανθρώπων.
- (3) Η περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων παραμένει μία από τις πηγές παράνομης διακίνησης όπλων στην Ένωση.
- (4) Στις 10 Ιουλίου 2018 το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας φιλοξένησε την 5η διάσκεψη κορυφής των Δυτικών Βαλκανίων στο Λονδίνο, η οποία ενέκρινε τον «Περιφερειακό χάρτη πορείας για μια βιώσιμη λύση για την παράνομη κατοχή, κατάχρηση και διακίνηση SALW/πυροβόλων όπλων και των πυρομαχικών τους στα Δυτικά Βαλκάνια έως το 2024» («χάρτης πορείας»).
- (5) Έκτοτε, ο χάρτης πορείας επικαιροποιήθηκε και παρατάθηκε έως το 2030.
- (6) Η Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία εγκρίθηκε στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, ανέφερε ότι η βιώσιμη ανάπτυξη δεν είναι εφικτή χωρίς ειρήνη και ασφάλεια και ότι οι παράνομες ροές όπλων συγκαταλέγονται στους παράγοντες που γεννούν βία, ανασφάλεια και αδικία.
- (7) Κατά την τέταρτη διάσκεψη αναθεώρησης σχετικά με την εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης για την πρόληψη, την καταπολέμηση και την εξάλειψη του παράνομου εμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού σε όλες του τις πτυχές, που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2024 στη Νέα Υόρκη, τα κράτη μέλη του ΟΗΕ επιβεβαίωσαν ότι είναι σημαντικό να ενισχυθεί η συνεργασία σε περιφερειακό και υποπεριφερειακό επίπεδο, με τη βελτίωση του συντονισμού, της διαβούλευσης, της ανταλλαγής πληροφοριών και της επιχειρησιακής συνεργασίας, κατά περίπτωση, με σχετικές οργανώσεις, μηχανισμούς, χάρτες πορείας και άλλες πρωτοβουλίες σε περιφερειακό και υποπεριφερειακό επίπεδο, καθώς και με τις αρχές που είναι αρμόδιες για την επιβολή του νόμου, τον συνοριακό έλεγχο και την έκδοση αδειών εξαγωγής και εισαγωγής.
- (8) Οι στόχοι του χάρτη πορείας που συμφωνήθηκε από τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων συνάδουν με τις προσπάθειες που καταβάλλονται στο πλαίσιο της Ένωσης και του ΟΗΕ για την καταπολέμηση της παράνομης συσσώρευσης και διακίνησης SALW και των πυρομαχικών τους. Συνεπώς, η Ένωση θα πρέπει να υποστηρίξει τα Δυτικά Βαλκάνια στην εφαρμογή του χάρτη πορείας.
- (9) Στο παρελθόν, η Ένωση είχε υποστηρίξει την εφαρμογή του χάρτη πορείας μέσω των αποφάσεων (ΚΕΠΠΑ) 2018/1788 ⁽¹⁾ και (ΚΕΠΠΑ) 2022/2321 του Συμβουλίου ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2018/1788 του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2018, προς υποστήριξη της Περιφερειακής Υπηρεσίας Διεκπεραίωσης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης για τη μείωση των φορητών όπλων (SEESAC) για την εφαρμογή του περιφερειακού χάρτη πορείας για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης όπλων στα Δυτικά Βαλκάνια (ΕΕ L 293 της 20.11.2018, σ. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2018/1788/oj>).

⁽²⁾ Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/2321 του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2022, προς υποστήριξη της Υπηρεσίας Διεκπεραίωσης της Νοτιοανατολικής και Ανατολικής Ευρώπης για τον έλεγχο των φορητών όπλων και του ελαφρού οπλισμού (SEESAC) για την εφαρμογή του περιφερειακού χάρτη πορείας για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης όπλων στα Δυτικά Βαλκάνια και προς υποστήριξη των δραστηριοτήτων αφοπλισμού και ελέγχου των όπλων στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ευρώπη (ΕΕ L 307 της 28.11.2022, σ. 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2321/oj>).

- (10) Η Υπηρεσία Διεκπεραίωσης της Νοτιοανατολικής και Ανατολικής Ευρώπης για τον έλεγχο των φορητών όπλων και του ελαφρού οπλισμού («SEESAC»), ιδρύθηκε στο Βελιγράδι το 2002 και λειτουργεί υπό την κοινή εντολή του Προγράμματος Ανάπτυξης του ΟΗΕ («UNDP») και του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας («RCC»). Η SEESAC διαδέχτηκε το σύμφωνο Σταθερότητας για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, συνεπικουρεί τους εθνικούς και περιφερειακούς φορείς στον έλεγχο και την περιστολή της εξάπλωσης και της κατάχρησης των SALW και των πυρομαχικών τους, και συνεπώς συμβάλλει στην προαγωγή της σταθερότητας, της ασφάλειας και της ανάπτυξης στη Νοτιοανατολική και την Ανατολική Ευρώπη. Η SEESAC δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη περιφερειακών έργων για την αντιμετώπιση της διασυνοριακής διακίνησης όπλων.
- (11) Η Ένωση θεωρεί ότι η SEESAC είναι ο προτιμώμενος εταίρος υλοποίησης για την εφαρμογή του χάρτη πορείας στα Δυτικά Βαλκάνια, λόγω της αποδεδειγμένης πείρας και του καθιερωμένου δικτύου της, της αποδεδειγμένης ποιότητας του έργου της και του συντονιστικού της ρόλου κατά την εκπόνηση του χάρτη πορείας.
- (12) Επιπροσθέτως, η δράση της Ένωσης θα πρέπει να παράσχει υποστήριξη στην καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης όπλων στη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία, κράτη τα οποία αντιμετωπίζουν παρεμφερείς προκλήσεις σχετικά με SALW. Αυτό θα πρέπει να επιτευχθεί μέσω της μεταφοράς γνώσεων και εμπειριών που έχουν αποκτηθεί και βελτιστων πρακτικών που έχουν αναπτυχθεί στα Δυτικά Βαλκάνια από το 2001,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Η Ένωση υποστηρίζει τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων με την εφαρμογή του «περιφερειακού χάρτη πορείας για μια βιώσιμη λύση για την παράνομη κατοχή, κατάχρηση και διακίνηση SALW/πυροβόλων όπλων και των πυρομαχικών τους στα Δυτικά Βαλκάνια».
2. Η νέα φάση της στήριξης της Ένωσης οικοδομείται στα επιτεύγματα στο πλαίσιο των αποφάσεων (ΚΕΠΠΑ) 2018/1788 και (ΚΕΠΠΑ) 2022/2321 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του έργου «Στήριξη για την ενίσχυση της καταπολέμησης της παράνομης κατοχής, κατάχρησης και διακίνησης μικρών όπλων και ελαφρών όπλων (SALW) στα Δυτικά Βαλκάνια», που χρηματοδοτείται μέσω του Μέσου Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ/2021/425-067), που υλοποιήθηκαν από τη SEESAC.
3. Η νέα φάση της στήριξης της Ένωσης εφαρμόζεται συμπληρωματικά προς την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2024/3006 του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

Άρθρο 2

1. Δίδεται έμφαση σε τέσσερις βασικούς τομείς, διατηρώντας την ολιστική προσέγγιση ως προς την αντιμετώπιση της απειλής που συνιστούν τα SALW στην περιοχή.
2. Αυτοί οι βασικοί τομείς καλύπτουν το στρατηγικό επίπεδο και το επίπεδο πολιτικής, καθώς και τις επιχειρησιακές πτυχές, παρέχοντας με αυτόν τον τρόπο συνδρομή σε όλα τα επίπεδα ελέγχου των SALW με έμφαση στα εξής:
 - συντονισμός της περιφερειακής προσέγγισης και παρακολούθηση της εφαρμογής του χάρτη πορείας·
 - ενίσχυση της ανταλλαγής γνώσεων και της διαπεριφερειακής συνεργασίας σχετικά με τον έλεγχο των SALW·
 - ενίσχυση των ικανοτήτων των υπηρεσιών επιβολής του νόμου στη Μολδαβία και την Ουκρανία για καταπολέμηση της παράνομης κατοχής, κατάχρησης και εμπορίας·
 - ενίσχυση των ικανοτήτων των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και των τελωνειακών υπηρεσιών στα Δυτικά Βαλκάνια για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης.
3. Η γεωγραφική εμβέλεια της δράσης καλύπτει τα Δυτικά Βαλκάνια και οι άμεσοι δικαιούχοι της είναι η Αλβανία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, το Κόσοβο*, το Μαυροβούνιο, η Σερβία και η Βόρεια Μακεδονία. Επιπλέον, για τους στόχους που καθορίζονται στην παράγραφο 1, η δράση παρέχει υποστήριξη στη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία.
4. Λεπτομερής περιγραφή της δράσης περιλαμβάνεται στο παράρτημα της παρούσας απόφασης.

⁽¹⁾ Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2024/3006 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2024, προς υποστήριξη των δράσεων της SEESAC για τον αφοπλισμό και τον έλεγχο των όπλων στη Νοτιοανατολική Ευρώπη που περιορίζουν την απειλή των παράνομων φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) και των πυρομαχικών τους (EE L, 2024/3006, 3.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3006/oj>).

* Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

Άρθρο 3

1. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας («Ύπατος Εκπρόσωπος») έχει την ευθύνη της εφαρμογής της παρούσας απόφασης.
2. Η τεχνική υλοποίηση της δράσης που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 πραγματοποιείται από την SEESAC και, όπου απαιτείται, σε συντονισμό με τον επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Πολυκλαδικής Πλατφόρμας κατά των Εγκληματικών Απειλών (EMPACT) για τα πυροβόλα όπλα.
3. Η SEESAC εκτελεί τα καθήκοντά της υπό την ευθύνη του Ύπατου Εκπροσώπου. Για τον σκοπό αυτόν, ο Ύπατος Εκπρόσωπος συνομολογεί τις αναγκαίες ρυθμίσεις με το UNDP, το οποίο ενεργεί για λογαριασμό της SEESAC.

Άρθρο 4

1. Το ποσό δημοσιονομικής αναφοράς για την υλοποίηση του προβλεπόμενου στο άρθρο 1 παράγραφος 1 έργου που χρηματοδοτείται από την Ένωση ανέρχεται σε 3 499 363,97 EUR.
2. Η διαχείριση των δαπανών που χρηματοδοτούνται με το οριζόμενο στην παράγραφο 1 ποσό αναφοράς γίνεται σύμφωνα με τις διαδικασίες και τους κανόνες που ισχύουν για τον προϋπολογισμό της Ένωσης.
3. Η Επιτροπή επιβλέπει την ορθή διαχείριση των δαπανών που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Προς τούτο, συνομολογεί τις αναγκαίες συμφωνίες με το UNDP, το οποίο ενεργεί για λογαριασμό της SEESAC. Η συμφωνία ορίζει ότι η SEESAC πρέπει να εξασφαλίζει προβολή της συνεισφοράς της Ένωσης, αντίστοιχη με το ύψος της.
4. Η Επιτροπή θα επιδιώξει να συνάψει τη συμφωνία της παραγράφου 3 το ταχύτερο δυνατό μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης. Ενημερώνει το Συμβούλιο για τυχόν δυσκολίες στη διαδικασία αυτή και για την ημερομηνία σύναψης της συμφωνίας.

Άρθρο 5

1. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος υποβάλλει στο Συμβούλιο έκθεση για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης, βάσει εξαμηνιαίων εκθέσεων που εκπονεί η SEESAC. Οι εκθέσεις αυτές θα χρησιμεύσουν ως βάση για την αξιολόγηση του Συμβουλίου.
2. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση επί των δημοσιονομικών πτυχών του έργου που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1.

Άρθρο 6

1. Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την ημερομηνία της έκδοσής της.
2. Η παρούσα απόφαση λήγει 36 μήνες μετά την ημερομηνία σύναψης της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 παράγραφος 3 συμφωνίας. Ωστόσο, λήγει έξι μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της, εάν δεν έχει συναφθεί εν τω μεταξύ τέτοια συμφωνία.

Βρυξέλλες, 15 Δεκεμβρίου 2025.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

K. KALLAS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΟΥ

ΕΡΓΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΦΟΡΗΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΑΦΡΟΥ ΟΠΛΙΣΜΟΥ (SALW) ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ ΠΟΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΛΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΚΑΤΟΧΗ, ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ SALW/ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ ΟΠΛΩΝ ΚΑΙ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΣΤΑ ΔΥΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΦΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΣΤΗ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

1. Εισαγωγή και στόχοι

Τα παράνομα πυροβόλα όπλα καθώς και τα φορητά όπλα και ο ελαφρύς οπλισμός εξακολουθούν να συμβάλλουν στην αστάθεια και στη βία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην άμεση γειτονία της και στον υπόλοιπο κόσμο. Αυτό αναγνωρίζεται στη στρατηγική της ΕΕ κατά των παράνομων πυροβόλων όπλων, φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και των πυρομαχικών τους, με τα Δυτικά Βαλκάνια και την Ανατολική Γειτονία να αναφέρονται ως τομείς προτεραιότητας που προκαλούν ανησυχία. Ο γενικός στόχος της δράσης αυτής είναι να συμβάλει περαιτέρω στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια καταπολεμώντας την απειλή που συνιστά η παράνομη κατοχή, κατάχρηση και διακίνηση φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού ενώ θα ενισχύσει την περιφερειακή σταθερότητα μέσω της συνεργασίας στο πλαίσιο του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας (RCC) και συμπράττοντας με άλλους σχετικούς διεθνείς εταίρους και πρωτοβουλίες.

Στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ευρώπη σημειώνεται διαρκής πρόοδος όσον αφορά την καταπολέμηση της παράνομης κατοχής, κατάχρησης και διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (στο εξής: SALW), κυρίως λόγω της συνολικής και μακροπρόθεσμης στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, σύμφωνα με την Αξιολόγηση απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση του 2025, τα Δυτικά Βαλκάνια εξακολουθούν να αποτελούν βασική πηγή παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων στην ΕΕ⁽¹⁾. Ενώ επί του παρόντος δεν υπάρχουν αναφορές διακίνησης πυροβόλων όπλων από την Ουκρανία, ένα μετασυγκρουσιακό περιβάλλον μπορεί επίσης να αναδυθεί ως σημαντική πηγή στο μέλλον. Ως εκ τούτου, η περαιτέρω ενίσχυση των προσπάθειών ελέγχου των SALW στις γειτονικές περιοχές της ΕΕ (και η διασφάλιση της διατήρησης της προόδου που έχει σημειωθεί μέχρι σήμερα) είναι εξαιρετικά σημαντική για την ασφάλεια της ΕΕ, καθώς και για την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια.

Το 2018, με βάση το Περιφερειακό σχέδιο εφαρμογής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης για την καταπολέμηση της διάδοσης και των επιπτώσεων των SALW, οι αρχές των Δυτικών Βαλκανίων ενίσχυσαν τη δέσμευσή τους να αντιμετωπίσουν τις εναπομένουσες προκλήσεις όσον αφορά την παράνομη κατοχή, κατάχρηση και διακίνηση SALW εγκρίνοντας τον *Χάρτη πορείας για μια βιώσιμη λύση για την παράνομη κατοχή, κατάχρηση και διακίνηση φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, των πυρομαχικών τους και των εκρηκτικών τους στα Δυτικά Βαλκάνια έως το 2030* (2) (στο εξής: «χάρτης πορείας») κατά τη διάσκεψη κορυφής για τα Δυτικά Βαλκάνια στο Λονδίνο. (3)

Ο χάρτης πορείας οραματίζεται τα Δυτικά Βαλκάνια ως ασφαλέστερη περιοχή και ως εξαγωγέα ασφάλειας, όπου θα λειτουργούν ολοκληρωμένοι και βιώσιμοι εποπτικοί και ελεγκτικοί μηχανισμοί, πλήρως εναρμονισμένοι με τα πρότυπα της Ένωσης και άλλα διεθνή πρότυπα, για τον εντοπισμό, την πρόληψη, τη δίωξη και τον έλεγχο της παράνομης κατοχής, της κατάχρησης και της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών. Η Υπηρεσία Διεκπεραίωσης της Νοτιοανατολικής και Ανατολικής Ευρώπης για τον έλεγχο των φορητών όπλων και του ελαφρού οπλισμού (SEESAC) (4) υποστήριξε την εκπόνηση του χάρτη πορείας και έχει λάβει εντολή από τις κυβερνήσεις και την ΕΕ να συντονίζει, να παρακολουθεί και να στηρίζει την εφαρμογή του.

Από το 2018 έχει σημειωθεί πρόοδος: πάνω από 36 000 πυροβόλα όπλα έχουν κατασχεθεί από δικαιοδοσίες των Δυτικών Βαλκανίων· πάνω από 294 000 πυροβόλα όπλα έχουν παραδοθεί οικειοθελώς· 4 447 πυροβόλα όπλα νομιμοποιήθηκαν και 5 064 απενεργοποιήθηκαν. Επιπλέον, έχουν καταστραφεί πάνω από 67 000 τεμάχια SALW. Ο χάρτης πορείας συνέβαλε επίσης στην περαιτέρω εναρμόνιση της νομοθεσίας με το κεκτημένο της ΕΕ, στηρίζοντας έτσι άμεσα τις προσδοκίες τους για ένταξη στην ΕΕ, ενισχύοντας την επιχειρησιακή συνεργασία, όχι μόνο εντός των Δυτικών Βαλκανίων, αλλά και με βασικές πλατφόρμες και φορείς της ΕΕ, όπως ο FRONTEX, η Ευρώπη και η EMPACT. Ο χάρτης πορείας συνέβαλε επίσης στο να ενισχυθούν, σε ένα εύθραυστο μετασυγκρουσιακό περιβάλλον, η περιφερειακή ασφάλεια και η εμπιστοσύνη που αποτελούν βασικά θεμέλια για τη διατήρηση της ειρήνης και της ανάπτυξης. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις. Κατά την πρώτη φάση εφαρμογής του χάρτη πορείας, καταγράφηκαν 17 798 περιστατικά με πυροβόλα όπλα στα Δυτικά Βαλκάνια, με 794 νεκρούς, 2 108 τραυματίες, 2 650 απειλούμενους και 333 αυτοκτονίες. Το γεγονός ότι σχεδόν το 50 % του συνόλου των καταγεγραμμένων περιστατικών αφορούσε κατασχέσεις όπλων καταδεικνύει μια προορατική προσέγγιση των οργάνων επιβολής του νόμου όσον αφορά την απομάκρυνση των όπλων από την κυκλοφορία.

(1) Σύμφωνα με τη SEESAC, τα Δυτικά Βαλκάνια δεν αποτελούν μόνο πηγή διακίνησης πυροβόλων όπλων, αλλά και περιοχή διαμετακόμισης και προορισμού τους.

(2) Βλ.: <https://www.seesac.org/SALW-Control-Roadmap/>

(3) Ο χάρτης πορείας παρατάθηκε πέραν του 2024 κατά την υπουργική σύνοδο ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις τον Οκτώβριο του 2024.

(4) Ως εκτελεστικός βραχίονας του περιφερειακού σχεδίου εφαρμογής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης για την καταπολέμηση της διάδοσης και των επιπτώσεων των SALW.

Οι οрдές πρακτικές που εφαρμόζονται στα Δυτικά Βαλκάνια έχουν επηρεάσει και την ευρύτερη περιοχή. Με τη χρηματοδότηση της ΕΕ και την υποστήριξη της SEESAC, η Δημοκρατία της Μολδαβίας έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την ενίσχυση των προσπαθειών της για την υλική ασφάλεια και τα αποθέματα, με αναβαθμίσεις της ασφάλειας σε 2 αποθήκες SALW και 4 αίθουσες αποδεικτικών στοιχείων καταστροφή περισσότερων από 13 000 τεμαχίων SALW από το 2005 και δημιουργία του ηλεκτρονικού συστήματος καταγραφής όπλων. Έχουν επίσης καταβληθεί προσπάθειες για την ενίσχυση των αναλυτικών ικανοτήτων για έρευνες σχετικές με πυροβόλα όπλα με τη θέσπιση του εστιακού σημείου για τα πυροβόλα όπλα. Από την άλλη πλευρά, η Ουκρανία έχει σημειώσει πρόοδο με την ενίσχυση των προσπαθειών συντονισμού σε εθνικό επίπεδο μέσω της δημιουργίας του συντονιστικού κέντρου για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων⁽³⁾, την έναρξη της εκπόνησης της στρατηγικής για τα SALW, τις προσπάθειες εναρμόνισης του νομικού τους πλαισίου με το κεκτημένο της ΕΕ, καθώς και με την ενίσχυση των ικανοτήτων τους μέσω διαφόρων προγραμμάτων κατάρτισης. Τόσο οι εκπρόσωποι της Δημοκρατίας της Μολδαβίας όσο και της Ουκρανίας συμμετέχουν τακτικά στις διαδικασίες περιφερειακής συνεργασίας για τον έλεγχο των SALW στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ευρώπη, τις οποίες διευκολύνει η SEESAC.

Επιπλέον, ο χάρτης πορείας για τα Δυτικά Βαλκάνια, με σαφές πλαίσιο παρακολούθησης και μηχανισμό συντονισμού, υπήρξε πηγή έμπνευσης για δράση σε ολόκληρο τον κόσμο, οδηγώντας στην ανάπτυξη του χάρτη πορείας της Καραϊβικής για τα πυροβόλα όπλα και του χάρτη πορείας της Κεντρικής Αμερικής και της Δομινικανής Δημοκρατίας.

Ο αντίκτυπος του χάρτη πορείας για τον έλεγχο των SALW στα Δυτικά Βαλκάνια και η σημασία του για την περιφερειακή συνεργασία και την ασφάλεια της ΕΕ αναγνωρίστηκαν σε διάφορες συνεδριάσεις υψηλού επιπέδου, με σαφή δέσμευση της ΕΕ να συνεχίσει να στηρίζει την εφαρμογή του⁽⁴⁾.

Η νέα φάση του έργου της SEESAC θα βασιστεί στα επιτεύγματα στο πλαίσιο των αποφάσεων (ΚΕΠΠΑ) 2018/1788 και (ΚΕΠΠΑ) 2022/2321 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη στήριξη του ΜΠΒ/2021/425-067 για ενίσχυση της καταπολέμησης της παράνομης κατοχής, κατάχρησης και διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού στο έργο των Δυτικών Βαλκανίων, που υλοποιήθηκαν από τη SEESAC (στις δύο τελευταίες περιπτώσεις, η ισχύς λήγει τον Δεκέμβριο του 2025). Θα εφαρμοστεί συμπληρωματικά προς την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2024/3006 του Συμβουλίου.

Η δράση θα συμβάλει άμεσα στην υλοποίηση της στρατηγικής ασφάλειας της ΕΕ, της στρατηγικής της ΕΕ για τα SALW, του σχεδίου δράσης της ΕΕ κατά της διακίνησης πυροβόλων όπλων, του κύκλου πολιτικής της ΕΕ για το οργανωμένο και σοβαρό διεθνές έγκλημα (πλατφόρμα EMPACT για τα πυροβόλα όπλα), της Συνθήκης Εμπορίας Όπλων, του Προγράμματος Δράσης του ΟΗΕ για μια συνολική πρόληψη, καταπολέμηση και εξάλειψη της παράνομης διακίνησης των SALW, του Διεθνούς Μέσου Εντοπισμού, του Πρωτοκόλλου του ΟΗΕ για τα πυροβόλα όπλα, του ψηφίσματος 1325 (2000) του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια και του προγράμματος του ΟΗΕ για τον αφοπλισμό που ενισχύεται μέσω του Συμφώνου για το Μέλλον, δίνοντας νέα πολιτική ώθηση και θεσμική κάλυψη σε πολλές από τις δεσμεύσεις για τον αφοπλισμό του αρχικού προγράμματος. Επιπλέον, η δράση θα ενισχύσει ειδικά την περιφερειακή συνεργασία για την καταπολέμηση της απειλής που συνιστά η εξάπλωση των SALW και των πυρομαχικών τους. Τα αποτελέσματα του έργου θα συμβάλουν άμεσα στην εφαρμογή του 16ου στόχου βιώσιμης ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 που αφορά τις ειρηνικές και δίκαιες κοινωνίες, ιδίως των επιμέρους στόχων 16.1 (σημαντική μείωση όλων των μορφών βίας και των ποσοστών των θανάτων σε όλον τον κόσμο) και 16.4 (σημαντική μείωση των παράνομων ροών όπλων), καθώς και του 5ου στόχου για την ισότητα των φύλων. Θα συμβάλει επίσης στην υλοποίηση του περιφερειακού σχεδίου εφαρμογής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης για την καταπολέμηση της διάδοσης και των επιπτώσεων των SALW. Η δράση θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του εγγράφου περιφερειακού προγράμματος του UNDP για την Ευρώπη και την Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών (2026-2029).

2. Επιλογή εκτελεστικού φορέα και συντονισμός με άλλες συναφείς χρηματοδοτικές πρωτοβουλίες

Η SEESAC αποτελεί κοινή πρωτοβουλία του Προγράμματος Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNDP) και του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας, χρηματοδοτείται κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτελεί το εστιακό σημείο των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τα SALW στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Η SEESAC, ως εκτελεστικός βραχίονας του περιφερειακού σχεδίου εφαρμογής για την καταπολέμηση της διάδοσης των SALW στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, έχει ως βασική εντολή τον συντονισμό της υλοποίησης των προσπαθειών ελέγχου των SALW, την παρακολούθηση της προόδου και την παροχή τεχνικής υποστήριξης, συμβουλευτικής υποστήριξης και υποστήριξης για την υλοποίηση του έργου στις κυβερνήσεις της περιοχής, με σκοπό την καταπολέμηση της παράνομης κατοχής, κατάχρησης και διακίνησης SALW. Η ανάλυση ευθύνης σε περιφερειακό επίπεδο διασφαλίζεται μέσω του Συμβουλίου Περιφερειακής Συνεργασίας, καθώς και μέσω της Περιφερειακής Διευθύνουσας Ομάδας, όπου εκπρόσωποι όλων των εταίρων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης παρέχουν στρατηγική καθοδήγηση για τη δράση της SEESAC.

⁽³⁾ Πλήρης ονομασία: Κέντρο συντονισμού για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων, των εξαρτημάτων τους, των μερών τους και των πυρομαχικών.

⁽⁴⁾ Για παράδειγμα: η διάσκεψη κορυφής ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων στις 13 Δεκεμβρίου 2023, η διάσκεψη κορυφής ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων στις 18 Δεκεμβρίου 2024, η διάσκεψη κορυφής της διαδικασίας του Βερολίνου στις 14 Οκτωβρίου 2024.

Η SEESAC συνεργάζεται από το 2002 με εθνικούς και διεθνείς φορείς στη Νοτιοανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη με στόχο την υλοποίηση μιας ολιστικής προσέγγισης για τον έλεγχο των SALW μέσω της υλοποίησης ευρέος φάσματος δράσεων που περιλαμβάνουν τα εξής: διευκόλυνση της στρατηγικής και επιχειρησιακής περιφερειακής συνεργασίας, υποστήριξη της χάραξης πολιτικών και ενίσχυση των ικανοτήτων των θεσμικών οργάνων, εκστρατείες ευαισθητοποίησης και συλλογής SALW, διαχείριση αποθεμάτων, μείωση πλεονασμάτων, βελτίωση των υποδομών επισημάνσης και εντοπισμού, ικανότητες εντοπισμού και διερεύνησης, καθώς και καλύτερος έλεγχος των εξαγωγών όπλων. Με αυτό τον τρόπο, η SEESAC έχει αποκτήσει μοναδική ικανότητα και πείρα στην υλοποίηση περιφερειακών παρεμβάσεων με τη συμμετοχή πολλών φορέων, εντός του κοινού πολιτικού και οικονομικού περιβάλλοντος των εταίρων της περιοχής, διασφαλίζοντας την εθνική και περιφερειακή ανάληψη ευθύνης και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δράσεων της και έχοντας καθιερωθεί ως η κύρια περιφερειακή αρχή στον τομέα του ελέγχου των SALW.

Η SEESAC εξακολουθεί να διατηρεί διμερείς και πολυμερείς διαύλους επικοινωνίας με όλους τους αρμόδιους φορείς και οργανισμούς. Συναφώς, η SEESAC συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντα της γραμματείας της Περιφερειακής Διευθύνουσας Ομάδας (RSG) για τα SALW και συντονίζει και παρακολουθεί την εφαρμογή του χάρτη πορείας για τα Δυτικά Βαλκάνια σε στενή συνεργασία με την ΕΕ, τη Γερμανία και τη Γαλλία. Στο πλαίσιο αυτό, η SEESAC εκτελεί επίσης καθήκοντα γραμματείας του πολυμερούς καταπιστευματικού ταμείου του χάρτη πορείας για τον έλεγχο των SALW στα Δυτικά Βαλκάνια.

Η SEESAC συμβάλλει τακτικά στα αντίστοιχα περιφερειακά φόρα. Η SEESAC συμβάλλει τακτικά στις υπουργικές συνόδους ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις, στις συνεδριάσεις που διοργανώνονται στο πλαίσιο της διαδικασίας του Βερολίνου και της Αμυντικής Υπουργικής Διαδικασίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η SEESAC εξακολουθεί να διατηρεί ευρύ δίκτυο επίσημων και άτυπων εταιρικών σχέσεων με οργανισμούς και πρωτοβουλίες, όπως ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), ο Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO) και οι σχετικοί οργανισμοί των Ηνωμένων Εθνών, και ειδικότερα το UNODA, το UNODC, το UNIDIR και η UNWOMEN, καθώς και περιφερειακοί οργανισμοί, όπως το Περιφερειακό Κέντρο Ελέγχου και Επαλήθευσης Εξοπλισμών (RACVIAC). Η SEESAC συμβάλλει τακτικά στη συντονιστική δράση των Ηνωμένων Εθνών για τον φορητό οπλισμό (CASA), στην οποία συμμετέχουν όλες οι υπηρεσίες των Ηνωμένων Εθνών που ασχολούνται με τον αφοπλισμό και τον έλεγχο των όπλων· συμβάλλει δε στις συνεδριάσεις συντονισμού για τα SALW και τη δράση κατά των ναρκών, ενός ανεπίσημου συντονιστικού μηχανισμού για τις δραστηριότητες ελέγχου των SALW που περιλαμβάνει το NATO, την Ένωση και τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), καθώς και τη SEESAC. Επιπλέον, η SEESAC συμμετέχει τακτικά σε συνεδριάσεις συντονισμού για την Ουκρανία, στη συνεδρίαση συντονισμού των διεθνών εταίρων σχετικά με τις προσπάθειες ελέγχου των SALW στην Ουκρανία, με τη μεσολάβηση του ΟΑΣΕ, και στην υποομάδα σχετικά με την καταπολέμηση του εγκλήματος και τη διασφάλιση της ασφάλειας της κοινότητας στην Ουκρανία που υπάγεται στην τομεακή ομάδα εργασίας για την επιβολή του νόμου, με τη διευκόλυνση της EUAM.

Η SEESAC διατηρεί στενή επαφή και παρέχει στήριξη στα αρμόδια θεσμικά όργανα της Ένωσης για μια αποτελεσματικότερη προσέγγιση των ομολόγων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, κυρίως στο πλαίσιο της ΓΔ «Εσωτερικές Υποθέσεις» της Επιτροπής και της Ευρωπόλ, καθώς και πρωτοβουλιών υπό την ηγεσία της Ένωσης, όπως η EMPACT με αντικείμενο τα πυροβόλα όπλα και η Ευρωπαϊκή ομάδα εμπειρογνομόνων για τα πυροβόλα όπλα (EFE).

Η SEESAC ανέπτυξε μια πρωτοποριακή προσέγγιση με βάση την αντιμετώπιση των κοινών προβλημάτων μέσω περιφερειακών πρωτοβουλιών, η οποία απέφερε εντυπωσιακά αποτελέσματα στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ευρώπη, όχι μόνο λόγω της παρεπόμενης ζωτικής ανταλλαγής πληροφοριών και της προαγωγής υγιούς προσέγγισης της περιφερειακού ανταγωνισμού, αλλά κυρίως επειδή εξασφαλίζει συνεπή και ευκόλως μετρήσιμα αποτελέσματα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο μέσω μιας ολιστικής υλοποίησης. Η διοργάνωση των ετήσιων συνεδριάσεων της Περιφερειακής Διευθύνουσας Ομάδας και η συμμετοχή της SEESAC σε όλες τις συναφείς διαδικασίες και πρωτοβουλίες επιτρέπει την έγκαιρη και ουσιαστική ανταλλαγή πληροφοριών, την εις βάθος κατανόηση των τρεχόντων ζητημάτων και την απαιτούμενη προορατικότητα, ώστε οι δραστηριότητές της να μην αλληλεπικαλύπτονται και να συνάδουν με τις εκάστοτε ανάγκες των κυβερνήσεων και των περιφερειών, καθώς και με τις αναδυόμενες τάσεις.

Η SEESAC βασίζει όλες τις δραστηριότητές της στις δηλωμένες ανάγκες των αντισυμβαλλομένων καθώς και στα δεδομένα βάσης και τις αξιολογήσεις των αναγκών που συλλέγει, και εξασφαλίζει τη σύμφωνη γνώμη και την πολιτική στήριξη των εθνικών ενδιαφερόμενων φορέων ως προϋπόθεση για την ανάληψη δράσης. Επιπλέον, όλες οι προσπάθειες εντάσσονται στο πλαίσιο της υποστήριξης των διαδικασιών υπό την ηγεσία της Ένωσης και της επίτευξης ενωσιακών προτύπων και κριτηρίων. Τα έργα που έχει ήδη υλοποιήσει η SEESAC με χρηματοδότηση της Ένωσης χαρακτηρίζονται από πολύ υψηλό ποσοστό επιτυχούς ολοκλήρωσης των σχετικών δραστηριοτήτων και από βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων χάρη στην καλλιέργεια και την ενθάρρυνση της ανάληψης ευθύνης των εταίρων για τα έργα και τις δραστηριότητές της, στην προώθηση του περιφερειακού συντονισμού, στην απόκτηση εμπειριών και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών καθώς και στην περιφερειακή έρευνα. Η εμπειρογνομωσία της σχετικά με τα SALW και οι εις βάθος γνώσεις της περί περιφερειακών υποθέσεων και ενδιαφερόμενων φορέων καθιστούν τη SEESAC τον πλέον κατάλληλο εταίρο για την υλοποίηση της συγκεκριμένης δράσης.

Η SEESAC θα συνεχίσει να εργάζεται σε συνδυασμό με τις εν εξελίξει προσπάθειες παροχής διεθνούς βοήθειας που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, ιδίως το πολυμερές καταπιστευματικό ταμείο του χάρτη πορείας για τον έλεγχο των SALW στα Δυτικά Βαλκάνια (MPTF). Το καταπιστευματικό ταμείο για τον χάρτη πορείας αποτελεί βασικό χρηματοδοτικό μηχανισμό που στηρίζει την εφαρμογή του χάρτη πορείας. Το καταπιστευματικό ταμείο συστάθηκε τον Μάρτιο του 2019 από το UNDP και το UNODC, ως συμμετέχουσες οργανώσεις των Ηνωμένων Εθνών, προκειμένου να διασφαλιστεί μια προσέγγιση χρηματοδότησης συντονισμένη από δωρητές και δικαιοδοσίες κατά την εφαρμογή του χάρτη πορείας. Ενισχύει τον συντονισμό, τον σχεδιασμό και την επικοινωνία μεταξύ όλων των εταίρων, προωθεί τη συνεργασία και μειώνει τους κινδύνους για τις κυβερνήσεις και τους χρηματοδοτές μέσω ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης κινδύνων βάσει αποτελεσμάτων. Το καταπιστευματικό ταμείο επωφελήθηκε από την ισχυρή συνεργασία με τη Γερμανία και τη Γαλλία, ως πρωτεργατριών του χάρτη πορείας, στις οποίες προστέθηκαν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Σουηδία, η Νορβηγία και οι Κάτω Χώρες. Το καταπιστευματικό ταμείο κινητοποίησε συνεισφορές ύψους περίπου 30 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ. Η SEESAC του UNDP λειτουργεί ως γραμματεία του καταπιστευματικού ταμείου και είναι υπεύθυνη για τον συνολικό συντονισμό και την παρακολούθηση του καταπιστευματικού ταμείου, παρέχοντάς του τεχνική στήριξη και στήριξη διαχείρισης, σχεδιασμού και προγραμματισμού. Έως τον Σεπτέμβριο του 2025, το καταπιστευματικό ταμείο στήριξε 25 έργα που υλοποιήθηκαν από τις μετέχουσες οργανώσεις των Ηνωμένων Εθνών, εκ των οποίων 16 ολοκλήρωσαν τις εργασίες τους και εννέα βρίσκονται σε εξέλιξη.

Το έργο της SEESAC συμπληρώνεται επίσης από τον ΟΑΣΕ μέσω της εφαρμογής από τον ΟΑΣΕ της ΑΠΟΦΑΣΗΣ (ΚΕΠΠΑ) 2024/3097 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ προς υποστήριξη του ολοκληρωμένου προγράμματος για τη στήριξη των προσπάθειών πρόληψης και καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού και συμβατικών πυρομαχικών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη· και της εφαρμογής από τον ΟΑΣΕ της ΑΠΟΦΑΣΗΣ (ΚΕΠΠΑ) 2024/3003 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ Της ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ προς υποστήριξη της ενίσχυσης των ικανοτήτων των ουκρανικών αρχών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών.

Άλλες δράσεις που υποστηρίζονται από την Ένωση στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ευρώπη, κυρίως οι δράσεις της Ευρωπόλ, του Frontex και της Ιντερπόλ, καθώς και τα επιχειρησιακά σχέδια δράσης της EMPACT για τα πυροβόλα όπλα, είναι σε τακτική επικοινωνία με τη SEESAC προκειμένου να διασφαλίζονται η συμπληρωματικότητα των δράσεων, η σημασία και η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων παρέμβασης.

3. Περιγραφή του έργου

Η νέα φάση του έργου της SEESAC θα βασιστεί στα επιτεύγματα που σημειώθηκαν στο πλαίσιο των έργων που υλοποιήθηκαν μέσω των αποφάσεων (ΚΕΠΠΑ) 2018/1788 και (ΚΕΠΠΑ) 2022/2321 του Συμβουλίου της ΕΕ, καθώς και στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από την Επιτροπή έργου που υλοποιήθηκε μέσω του ΜΠΒ/2021/425-067 με τίτλο «Ενίσχυση της καταπολέμησης της παράνομης κατοχής, κατάχρησης και διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού στα Δυτικά Βαλκάνια». Και τα τρία αυτά έργα υλοποιήθηκαν από τη SEESAC. Η ισχύς των δύο τελευταίων έργων λήγει στα τέλη Δεκεμβρίου του 2025. Επιπλέον, η νέα φάση του έργου της SEESAC θα υλοποιηθεί συμπληρωματικά προς το εν εξελίξει έργο βάσει της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2024/3006 του Συμβουλίου της ΕΕ.

Θα επικεντρωθεί σε τέσσερις βασικούς τομείς, διατηρώντας την ολιστική προσέγγιση ως προς την αντιμετώπιση της απειλής που συνιστούν τα SALW στην περιοχή. Οι τέσσερις αυτοί τομείς καλύπτουν το στρατηγικό επίπεδο/επίπεδο πολιτικής, καθώς και τις επιχειρησιακές πτυχές, παρέχοντας με αυτόν τον τρόπο συνδρομή σε όλα τα επίπεδα ελέγχου των SALW με έμφαση στα εξής: συντονισμός της περιφερειακής προσέγγισης και παρακολούθηση της εφαρμογής του χάρτη πορείας· ενίσχυση της ανταλλαγής γνώσεων και της διαπεριφερειακής συνεργασίας σχετικά με τον έλεγχο των SALW· και ενίσχυση των ικανοτήτων των υπηρεσιών επιβολής του νόμου στη Μολδαβία και την Ουκρανία για καταπολέμηση της παράνομης κατοχής, κατάχρησης και εμπορίας· καθώς και ενίσχυση των ικανοτήτων αυτών στα Δυτικά Βαλκάνια, κυρίως των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και των τελωνειακών υπηρεσιών των Δυτικών Βαλκανίων για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης.

Πιο συγκεκριμένα, το έργο θα έχει τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- συντονισμένη εφαρμογή και παρακολούθηση της εφαρμογής του χάρτη πορείας για μια βιώσιμη λύση κατά της παράνομης κατοχής, κατάχρησης και διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, των πυρομαχικών τους και των εκρηκτικών τους στα Δυτικά Βαλκάνια έως το 2030·
- ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας, της διαχείρισης γνώσεων και της ανταλλαγής γνώσεων σχετικά με τον έλεγχο των όπλων·
- ενίσχυση των ικανοτήτων των υπηρεσιών επιβολής του νόμου της Μολδαβίας και της Ουκρανίας προς καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης, της κατάχρησης και της κατοχής πυροβόλων όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών·
- ενίσχυση των ικανοτήτων των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και των τελωνειακών υπηρεσιών των Δυτικών Βαλκανίων για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης.

Η στρατηγική του έργου βασίζεται στη μοναδική προσέγγιση της SEESAC, σύμφωνα με την οποία η ενθάρρυνση της εμπιστοσύνης και της συνεργασίας στην περιοχή συνιστούν προαπαιτούμενο για την επίτευξη συγκεκριμένων και μετρήσιμων αλλαγών μετασχηματισμού. Ειδικότερα, σε περιφερειακό επίπεδο, κεντρικό άξονα της προσέγγισης αποτέλεσαν διάφορες διαδικασίες συνεργασίας που διευκολύνονται από τη SEESAC, στις οποίες συμμετέχουν τόσο οι φορείς χάραξης πολιτικής όσο και οι επαγγελματίες επιχειρησιακού επιπέδου, μέσω των οποίων διασφαλίζεται ένα ευνοϊκό και ανταγωνιστικό περιβάλλον για τη μεταφορά γνώσεων και την ανταλλαγή εμπειρογνώσις και πληροφοριών. Αυτό συνέβαλε όχι μόνο στην αύξηση των ικανοτήτων της περιοχής, αλλά κυρίως στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης και την ενίσχυση της άμεσης συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των μεμονωμένων εμπειρογνομώνων, γεγονός το οποίο, μεταξύ άλλων, επέτρεψε την ανάπτυξη και την εφαρμογή του χάρτη πορείας. Το έργο θα συνεχίσει να στηρίζει την περιφερειακή συνεργασία και την τοπική ευθύνη ως τα βασικά στοιχεία που οδηγούν σε μετρήσιμα αποτελέσματα.

3.1. Συντονισμός της εφαρμογής του χάρτη πορείας για μια βιώσιμη λύση κατά της παράνομης κατοχής, κατάχρησης και διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού των πυρομαχικών τους και των εκρηκτικών τους στα Δυτικά Βαλκάνια έως το 2030

Στόχος

Εξασφάλιση αποτελεσματικού συντονισμού και παρακολούθησης της εφαρμογής του χάρτη πορείας.

Περιγραφή

Με βάση τις αποφάσεις ΚΕΠΠΑ/2018/1788 και ΚΕΠΠΑ/2022/2321, η συνιστώσα αυτή θα εξασφαλίσει τον συντονισμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής της δεύτερης φάσης του χάρτη πορείας (2025-2030). Ο χάρτης πορείας αναθεωρήθηκε για τη δεύτερη φάση εφαρμογής μέσω συμβουλευτικών συνεδριάσεων των επιτροπών φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού στην περιοχή κατά τη διάρκεια του 2023 και του 2024, διασφαλίζοντας την ανάληψη ευθύνης σε περιφερειακό επίπεδο και τη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων. Στις διαβουλεύσεις συμμετείχαν χορηγοί, περιφερειακοί και διεθνείς εταίροι, καθώς και εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών. Το αναθεωρημένο κείμενο του χάρτη πορείας εγκρίθηκε από τους υπουργούς Εσωτερικών των Δυτικών Βαλκανίων κατά τη διάρκεια του υπουργικού φόρουμ ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2024.

Ο χάρτης πορείας εξακολουθεί να συμβάλλει στις υφιστάμενες δραστηριότητες της Ένωσης για την καταπολέμηση της παράνομης κατοχής, κατάχρησης και διακίνησης SALW, ιδίως στη στρατηγική της ΕΕ για τα SALW, στο σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά της διακίνησης πυροβόλων όπλων, στο οποίο έχει ενσωματωθεί ο χάρτης πορείας για τα Δυτικά Βαλκάνια, καθώς και στο έργο της EMPACT στην περιοχή. Ο χάρτης πορείας αποτελεί μαρτυρία της συναίνεσης που επιτεύχθηκε μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών στην περιοχή σχετικά με τις τρέχουσες προκλήσεις, τους συνολικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν και το χρονοδιάγραμμα των δράσεων που πρέπει να αναληφθούν. Παρέχει μια συνολική πλατφόρμα για την επίτευξη από κοινού συμφωνηθέντων βασικών δεικτών επιδόσεων σε στρατηγικό, πολιτικό και επιχειρησιακό επίπεδο.

Για την πρώτη φάση εφαρμογής του χάρτη πορείας έχουν δημοσιευθεί δεκατρείς εκδόσεις προόδου, οι οποίες παρέχουν μετρήσιμα και επικαιροποιημένα στοιχεία σχετικά με την πρόοδο της εφαρμογής του χάρτη πορείας. Επιπλέον, οι εξαμηνιαίες συνεδριάσεις συντονισμού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο έχουν εξασφαλίσει υποδειγματική συντονισμένη προσέγγιση για την υλοποίηση προσπάθειών και την αξιοποίηση πόρων μεταξύ αρχών, χορηγών και εταίρων υλοποίησης.

Ειδικότερα, οι εργασίες στο πλαίσιο αυτής της συνιστώσας θα συνεχίσουν να εξασφαλίζουν τον συντονισμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής του χάρτη πορείας με τους ακόλουθους τρόπους:

- παροχή εξειδικευμένης και τεχνικής υποστήριξης για τον συντονισμό του χάρτη πορείας, με περιφερειακές συνεδριάσεις συντονισμού του χάρτη πορείας επικεντρωμένες στον απολογισμό της προόδου και την ανταλλαγή πληροφοριών·
- παροχή εμπειρογνομοσύνης και τεχνικής υποστήριξης στις τοπικές συνεδριάσεις συντονισμού του χάρτη πορείας για την παρακολούθηση της εφαρμογής των σχεδίων δράσης των εταίρων·
- εκπόνηση εξαμηνιαίων εκθέσεων παρακολούθησης και αξιολόγησης όπου καταγράφονται η πρόοδος, οι προκλήσεις και οι ανάγκες όσον αφορά την εφαρμογή του χάρτη πορείας με βάση τους από κοινού συμφωνηθέντες βασικούς δείκτες επιδόσεων·
- ενδιάμεση επανεξέταση της εφαρμογής του χάρτη πορείας·
- δραστηριότητες επικοινωνίας και προβολής του χάρτη πορείας (συμπεριλαμβανομένων της διατήρησης επιγραμμικής πλατφόρμας, της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών και της ευαισθητοποίησης).

Αποτελέσματα του έργου/δείκτες υλοποίησης:

- διοργάνωση μέχρι τριών περιφερειακών συνεδριάσεων συντονισμού του χάρτη πορείας·
- καταγραφή της προόδου, ευκολότερη ανταλλαγή πληροφοριών, μεταφορά γνώσεων και τυποποίηση·

- διοργάνωση τοπικών συνεδριάσεων συντονισμού (μέχρι 36 συνολικά)·
- εκπόνηση εξαμηνιαίων περιφερειακών εκθέσεων παρακολούθησης (μέχρι έξι)·
- ενδιάμεση επανεξέταση του χάρτη πορείας·
- διατήρηση διαδικτυακής πλατφόρμας, ώστε να εξασφαλιστούν ορθή επικοινωνία και προβολή του χάρτη πορείας.

3.2. Συμβολή στην ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας και της ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών σχετικά με τον έλεγχο των όπλων

Στόχος

Η συνιστώσα αυτή θα διευκολύνει τη διαπεριφερειακή ανταλλαγή πληροφοριών και γνώσεων καθώς και την αναπαραγωγή ορθών πρακτικών και διδαγμάτων μέσω της παροχής τεχνικών συμβουλών, συνεδριάσεων, εργαστηρίων και επισκέψεων μελέτης.

Περιγραφή

Η Νοτιοανατολική Ευρώπη εφαρμόζει εδώ και πάνω από δύο δεκαετίες μια ολοκληρωμένη περιφερειακή προσέγγιση για τον έλεγχο των SALW, η οποία καλύπτει όλους τους λειτουργικούς τομείς του ελέγχου των SALW. Ως εκ τούτου, η περιοχή βρέθηκε στην πρώτη γραμμή καινοτόμων λύσεων για τον έλεγχο των SALW που ενέπνευσαν δράση και βρήκαν μιμητές σε άλλα μέρη του κόσμου. Τα περιφερειακά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές της SEESAC για τον μικροαφοπλισμό που αναπτύχθηκαν το 2006 με σκοπό την τυποποίηση διαδικασιών, πρακτικών και προτύπων ελέγχου SALW σε επιχειρησιακό επίπεδο επηρέασαν την ανάπτυξη των διεθνών προτύπων ελέγχου φορητών όπλων, τα οποία στη συνέχεια μεταφέρθηκαν στη θεματική συλλογή για την εφαρμογή του ελέγχου των φορητών όπλων (MOSAIC). Επιπλέον, ο χάρτης πορείας για τα Δυτικά Βαλκάνια έχει αναδειχθεί από πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς ως μία από τις πιο επιτυχημένες περιφερειακές προσπάθειες για τον έλεγχο των SALW παγκοσμίως. Τον έχει αναφέρει ως θετικό παράδειγμα ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ στις εκθέσεις του προς το Συμβούλιο Ασφαλείας· ο ίδιος έχει επίσης ζητήσει την εκπόνηση και περαιτέρω ανάπτυξη χαρτών πορείας στο θεματολόγιό του για την ειρήνη.

Ανάλογος χάρτης πορείας έχει καταρτιστεί στην Καραϊβική, καθώς και στην Κεντρική Αμερική και τη Δομινικάνη Δημοκρατία, μαζί με τον οικείο μηχανισμό συντονισμού και παρακολούθησης, έχει δε ενσωματωθεί στο σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά της διακίνησης πυροβόλων όπλων. Η SEESAC υποστήριξε την ανάπτυξη της πρώτης στρατηγικής ελέγχου των SALW στη Δημοκρατία της Κιργιζίας και διευκόλυνε τη διαπεριφερειακή ανταλλαγή γνώσεων μέσω επισκέψεων μελέτης από τη Δημοκρατία της Κιργιζίας, την Καμπότζη και την Ονδούρα στα Δυτικά Βαλκάνια, με στόχο οι αντιπροσωπείες να διδαχθούν από τις βέλτιστες πρακτικές που έχουν αναπτυχθεί στα Δυτικά Βαλκάνια και να ανταλλάξουν τις εμπειρίες τους όσον αφορά τον έλεγχο των SALW.

Επιπλέον, η ΕΕ ακολουθεί και το παράδειγμα της πλατφόρμας παρακολούθησης της ένοπλης βίας της SEESAC, μιας καινοτόμου διαδικτυακής πλατφόρμας δεδομένων που παρέχει διεξοδικές πληροφορίες, καθώς και απεικόνιση δεδομένων σχετικά με περιστατικά με πυροβόλα όπλα σε ολόκληρη τη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Η Νοτιοανατολική Ευρώπη άνοιξε επίσης τον δρόμο για την πρακτική ενσωμάτωση της έμφυλης διάστασης στον έλεγχο των SALW. Η πρόοδος που σημειώνεται όσον αφορά τη θέση σε λειτουργία των σημείων επαφής για τα πυροβόλα όπλα στη Νοτιοανατολική Ευρώπη κοινοποιείται τακτικά στα ΣΕΠΟ από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ σε κοινές συνεδριάσεις.

Οι περισσότερες από αυτές τις πρακτικές αναπτύχθηκαν και τέθηκαν σε λειτουργία στο πλαίσιο της εφαρμογής αποφάσεων του Συμβουλίου της ΕΕ προς στήριξη προσπάθειών της SEESAC για αφοπλισμό και έλεγχο των όπλων στη Νοτιοανατολική Ευρώπη κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες.

Η συνιστώσα αυτή θα διευκολύνει περαιτέρω την ανταλλαγή πληροφοριών και γνώσεων καθώς και την αναπαραγωγή ορθών πρακτικών και διδαγμάτων μεταξύ των περιφερειών.

Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με τους ακόλουθους τρόπους:

- παροχή τεχνικής και συμβουλευτικής υποστήριξης·
- διοργάνωση συνεδριάσεων, εργαστηρίων, επισκέψεων μελέτης.

Αποτελέσματα του έργου/δείκτες υλοποίησης:

- παροχή τεχνικής και συμβουλευτικής υποστήριξης·
- διοργάνωση συνεδριάσεων, εργαστηρίων ή επισκέψεων μελέτης.

3.3. Ανάπτυξη ικανοτήτων των υπηρεσιών επιβολής του νόμου της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Ουκρανίας προς καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης, της κατάχρησης και της κατοχής πυροβόλων όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών

Στόχος

Να μειωθεί η απειλή που συνιστά η παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων με ενίσχυση των ικανοτήτων των θεσμών επιβολής του νόμου, περιλαμβανομένης της αστυνομίας συνόρων, μέσω συμβουλευτικής υποστήριξης και τεχνικής συνδρομής βάσει διαπιστωμένων αναγκών.

Περιγραφή

Η συνιστώσα αυτή βασίζεται στην προηγούμενη στήριξη της SEESAC προς τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία. Εκπρόσωποι και των δύο χωρών συμμετέχουν και συμβάλλουν στις διαδικασίες περιφερειακής συνεργασίας που διευκολύνει η SEESAC σε στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο. Η μεταφορά γνώσεων και εμπειριών που έχουν αποκτηθεί, καθώς και βέλτιστων πρακτικών που έχουν αναπτυχθεί στα Δυτικά Βαλκάνια από το 2001, είναι ιδιαίτερα πολύτιμη στο πλαίσιο του συνεχιζόμενου πολέμου στην Ουκρανία.

Οι εκπρόσωποι των θεσμών της Μολδαβίας και της Ουκρανίας συμμετέχουν τακτικά στις συνεδριάσεις των επιτροπών SALW και συναφών θεσμών στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ευρώπη· οι συνεδριάσεις του Δικτύου Εμπειρογνομόνων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης για τα Πυροβόλα Όπλα επωφελήθηκαν έτσι από την ανταλλαγή πληροφοριών και περιφερειακών γνώσεων σε στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο. Έχουν επίσης επωφεληθεί από περιφερειακές δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων, όπως εκείνες που αφορούν την εναρμόνιση της νομοθεσίας με το ενωσιακό κεκτημένο, διαδικτυακές έρευνες και την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου όπλων στο σκοτεινό δίκτυο.

Η SEESAC παρέχει επίσης στήριξη για στοχευμένα μέτρα ελέγχου των SALW σε εθνικό επίπεδο. Παρασχέθηκε συμβουλευτική στήριξη στην Ουκρανία κατά τη σύσταση του συντονιστικού κέντρου για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης όπλων υπό το Υπουργείο Εσωτερικών Υποθέσεων, την ανάπτυξη του εθνικού νομικού πλαισίου για τον έλεγχο των SALW και την ανάπτυξη της εθνικής στρατηγικής για την αποτροπή και την καταπολέμηση των παράνομων SALW. Έχουν παρασχεθεί εξατομικευμένα προγράμματα κατάρτισης για την ενίσχυση των ερευνητικών ικανοτήτων των οργάνων επιβολής του νόμου.

Η SEESAC παρέχει επίσης στήριξη για στοχευμένα μέτρα ελέγχου των SALW στη Δημοκρατία της Μολδαβίας. Κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες, αυτά περιελάβαν μέτρα για την υλική ασφάλεια και τη διαχείριση αποθεμάτων, μεταξύ των οποίων η καταστροφή SALW και η αναβάθμιση της ασφάλειας των εγκαταστάσεων αποθήκευσης όπλων και πυρομαχικών, καθώς και των χώρων φύλαξης αποδεικτικών στοιχείων. Παρέχεται επίσης στήριξη για τη σήμανση, την τήρηση αρχείων και τον εντοπισμό· έχει αποκτηθεί μηχανήμα σήμανσης και έχει οργανωθεί εκπαίδευση για τη χρήση του, ενώ έχει παρασχεθεί στήριξη για τη δημιουργία του συστήματος καταγραφής όπλων. Η SEESAC παρέχει επίσης την αρχική τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη για τη δημιουργία του σημείου επαφής για τα πυροβόλα όπλα. Επιπλέον, υποστηρίχθηκαν δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους της κατάχρησης και της παράνομης κατοχής πυροβόλων όπλων. Έχει επίσης παρασχεθεί στήριξη για τη σύσταση της εθνικής επιτροπής SALW· υποστηρίχθηκε συλλογή δεδομένων για καλύτερη κατανόηση των κενών στον έλεγχο των SALW, η οποία οδήγησε στη δημοσίευση της έρευνας SALW για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, ενώ παρέχεται επικαιροποιημένη εικόνα των περιστατικών που αφορούν πυροβόλα όπλα μέσω της πλατφόρμας παρακολούθησης της ένοπλης βίας. Η SEESAC παρέχει επίσης στήριξη για την ανάπτυξη του εθνικού προγράμματος για τον έλεγχο των SALW για την περίοδο 2026-2030. Μετά από λεπτομερή εκτίμηση των αναγκών της αστυνομίας δίωξης του εγκλήματος, παρασχέθηκε στήριξη για την ανάπτυξη τυποποιημένων επιχειρησιακών διαδικασιών, κατάρτισης και εξοπλισμού για την αναβάθμιση των ερευνητικών ικανοτήτων.

Η συνιστώσα αυτή θα ενισχύσει περαιτέρω τις ικανότητες των θεσμικών οργάνων στη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία να καταπολεμήσουν την παράνομη κατοχή, κατάχρηση και διακίνηση πυροβόλων όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών, με βάση εκτιμήσεις αναγκών και σύμφωνα με διεθνείς βέλτιστες πρακτικές.

Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με τους ακόλουθους τρόπους:

- παροχή συμβουλευτικής στήριξης, τεχνικής βοήθειας, κατάρτισης, εξοπλισμού για τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου κατά την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης όπλων στη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία·
- υποστήριξη της συμμετοχής σε εξειδικευμένες περιφερειακές πλατφόρμες για τον έλεγχο των SALW.

Αποτελέσματα του έργου/δείκτες υλοποίησης:

- παροχή συμβουλευτικής και τεχνικής υποστήριξης·
- προμήθεια εξοπλισμού για την καταστολή του λαθρεμπορίου όπλων·
- υλοποίηση δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων·
- προγραμματισμός και ολοκλήρωση της αναβάθμισης της ασφάλειας μίας αποθήκης SALW στη Δημοκρατία της Μολδαβίας

3.4. Περαιτέρω ανάπτυξη ικανοτήτων των τελωνειακών υπηρεσιών των Δυτικών Βαλκανίων για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης

Στόχος

Μείωση της απειλής παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων μέσω αναβάθμισης των ικανοτήτων των τελωνειακών υπηρεσιών των Δυτικών Βαλκανίων για καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης.

Περιγραφή

Το 2024 η SEESAC ολοκλήρωσε την πρώτη αξιολόγηση των αναγκών των τελωνειακών διοικήσεων των Δυτικών Βαλκανίων σε περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να αξιολογήσει τις ικανότητές τους για καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων. Η αξιολόγηση διενεργήθηκε με τη χρήση μεθοδολογίας που είχε αναπτύξει και εφαρμόσει προηγουμένως η SEESAC για τις υπηρεσίες της αστυνομίας συνόρων και της αστυνομίας δίωξης του εγκλήματος, η οποία καλύπτει όλες τις σχετικές πτυχές, στις οποίες περιλαμβάνονται η νομοθεσία, οι διοικητικές και θεσμικές ικανότητες, οι ανάγκες κατάρτισης και ο τεχνικός εξοπλισμός.

Πραγματοποιήθηκαν αποστολές αξιολόγησης και στις έξι δικαιοδοσίες, με αποτέλεσμα τη σύνταξη ολοκληρωμένων εκθέσεων, οι οποίες εγκρίθηκαν από τις αρχές. Αυτές θέτουν τη βάση για στοχευμένη στήριξη, διασφαλίζοντας ότι οι τελωνειακές αρχές ενσωματώνονται συστηματικά σε περιφερειακές και ενωσιακές προσπάθειες ελέγχου των πυροβόλων όπλων. Απαιτείται ενίσχυση των τελωνειακών ικανοτήτων ώστε να γίνει δυνατή η συντονισμένη, διασυνοριακή αντίδραση με τη συνοριακή αστυνομία, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ για ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων και τον χάρτη πορείας για τα SALW των Δυτικών Βαλκανίων, ενισχύοντας έτσι τη συλλογική ικανότητα της περιοχής να καταπολεμά την παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων.

Μέχρι σήμερα, οι τελωνειακές διοικήσεις στις περισσότερες δικαιοδοσίες δεν έχουν επωφεληθεί από τη συστηματική ανάπτυξη ικανοτήτων σε σχέση με τον εντοπισμό πυροβόλων όπλων, ουσιαστών συστατικών μερών, πυρομαχικών και εκρηκτικών σε σημεία διέλευσης συνόρων. Το κενό αυτό είναι ζωτικής σημασίας, καθώς ο αποτελεσματικός έλεγχος των πυροβόλων όπλων απαιτεί κοινή και συντονισμένη αντίδραση τόσο από τη συνοριακή αστυνομία όσο και από τις τελωνειακές αρχές. Ενώ οι υπηρεσίες συνοριακής αστυνομίας και αστυνομίας δίωξης του εγκλήματος έχουν λάβει στήριξη μέσω αποφάσεων του Συμβουλίου της ΕΕ (2018/1788 και 2019/2111) που εφαρμόζονται από τη SEESAC, απουσιάζει σε μεγάλο βαθμό συγκρίσιμη προσαρμοσμένη στήριξη στα τελωνεία — εκτός από τη συμμετοχή σε περιφερειακές διαδικασίες. Με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν και τις βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόστηκαν με τη συνοριακή αστυνομία και την αστυνομία δίωξης του εγκλήματος, έχει πλέον προβλεφθεί παρόμοια προσέγγιση για τις τελωνειακές αρχές.

Σύμφωνα με την απόφαση 2024/3006 του Συμβουλίου της ΕΕ, η SEESAC έχει ήδη δρομολογήσει δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων στηρίζοντας την ανάπτυξη τυποποιημένων επιχειρησιακών διαδικασιών για κάθε τελωνειακή διοίκηση στα Δυτικά Βαλκάνια. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθεί στοχευμένη κατάρτιση σε όλες τις δικαιοδοσίες έως το τέλος του 2025. Οι εκτιμήσεις αναγκών εντοπίζουν την έλλειψη εξειδικευμένου εξοπλισμού ως ένα από τα βασικά κενά. Το κενό αυτό θα καλυφθεί στο πλαίσιο του παρόντος έργου.

Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί ως εξής:

— προμήθεια και παράδοση ειδικού εξοπλισμού για τελωνειακές αρχές.

Αποτελέσματα του έργου/δείκτες υλοποίησης:

— παροχή εξοπλισμού.

4. Δικαιούχοι

Οι άμεσοι δικαιούχοι του έργου θα είναι οι φορείς οι υπεύθυνοι για τον έλεγχο των SALW στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ευρώπη. Οι αρχές οι υπεύθυνες για τις εσωτερικές υποθέσεις, οι αστυνομικές υπηρεσίες, οι συνοριοφύλακες και οι τελωνειακές αρχές της Αλβανίας, της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, του Κοσόβου, του Μαυροβουνίου, της Βόρειας Μακεδονίας, της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, της Σερβίας και της Ουκρανίας θα ωφεληθούν είτε από συμβουλευτική υποστήριξη, τις προσπάθειες συντονισμού και παρακολούθησης, είτε από ανάπτυξη ικανοτήτων, προαγωγή της γνώσης, βελτιωμένες διαδικασίες και οικονομικά αποδοτικό εξειδικευμένο εξοπλισμό που απαιτούνται για πολιτικές, επιχειρησιακές και τεχνικές προόδους στον έλεγχο των SALW. Οι προτεινόμενες δραστηριότητες συνάδουν πλήρως με το περιφερειακό σχέδιο εφαρμογής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης για την καταπολέμηση της διάδοσης και των επιπτώσεων των SALW και τον χάρτη πορείας για τα Δυτικά Βαλκάνια, καθώς και με τις προτεραιότητες των εταίρων για τον έλεγχο των SALW. Ο γενικός πληθυσμός στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ευρώπη και την Ένωση, ο οποίος κινδυνεύει από την παράνομη κατοχή, την κατάχρηση και τη διάδοση των SALW, θα ωφεληθούν εμμέσως από το έργο.

5. Ορατότητα της Ένωσης

Η SEESAC λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει την ορατότητα της χρηματοδοτικής στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα μέτρα αυτά θα εφαρμοστούν σε πλήρη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις επικοινωνίας και προβολής για τις εξωτερικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2018), καθώς και με τις επικαιροποιημένες κατευθυντήριες γραμμές για την επικοινωνία και την αύξηση της προβολής της ΕΕ: Κατευθυντήριες γραμμές για τις εξωτερικές δράσεις (2022).

6. Διάρκεια

Βάσει της εμπειρίας από την εφαρμογή των αποφάσεων 2002/842/ΚΕΠΠΑ, 2010/179/ΚΕΠΠΑ, 2013/730/ΚΕΠΠΑ, 2016/2356/ΚΕΠΠΑ, 2018/1788/ΚΕΠΠΑ και 2022/2321/ΚΕΠΠΑ και λαμβανομένων υπόψη της περιφερειακής διάστασης του έργου, του αριθμού των δικαιούχων καθώς και του αριθμού και της περιπλοκότητας των σχεδιαζόμενων δραστηριοτήτων, το χρονικό περιθώριο για την υλοποίηση του έργου είναι 36 μήνες.

7. Γενική οργάνωση

Η τεχνική υλοποίηση της παρούσας δράσης ανατέθηκε στο UNDP, που ενεργεί για λογαριασμό της SEESAC, της περιφερειακής πρωτοβουλίας υπό την αιγίδα του UNDP και του RCC. Ως εκτελεστικός βραχίονας του περιφερειακού σχεδίου υλοποίησης για την καταπολέμηση της διάδοσης των SALW, η SEESAC δρα ως σημείο αναφοράς για κάθε συναφές με τα SALW ζήτημα στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ευρώπη, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας τον συντονισμό της υλοποίησης του περιφερειακού χάρτη πορείας. Το UNDP, ενεργώντας για λογαριασμό της SEESAC, θα έχει τη γενική ευθύνη της υλοποίησης των δραστηριοτήτων του έργου και υποχρέωση λογοδοσίας για την υλοποίηση του έργου. Η διάρκεια του έργου θα είναι τριετής (36 μήνες).

8. Εταίροι

Η SEESAC θα υλοποιήσει άμεσα τη δράση, σε στενή συνεργασία με τις επιτροπές SALW, καθώς και με τις συναφείς αρχές εσωτερικών υποθέσεων της Αλβανίας, της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, του Κοσόβου, του Μαυροβουνίου, της Σερβίας, της Βόρειας Μακεδονίας, της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Ουκρανίας. Άλλα όργανα θα συμμετέχουν ενεργά σύμφωνα με την καθιερωμένη πολυμερή ολιστική προσέγγιση του ελέγχου των SALW.

9. Υποβολή εκθέσεων

Οι εκθέσεις, αναλυτικές και λογιστικές, θα καλύπτουν το σύνολο της δράσης που περιγράφεται στη σχετική χρηματοδοτική συμφωνία και τον συνημμένο προϋπολογισμό της, ανεξαρτήτως του αν η αυτή δράση χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από την Επιτροπή ή συγχρηματοδοτείται από αυτήν. Θα υποβάλλονται αναλυτικές εκθέσεις προόδου ανά τρίμηνο, ώστε να καταγράφεται και να παρακολουθείται η πρόοδος που σημειώνεται για την επίτευξη των κύριων αποτελεσμάτων.